

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

กระบวนการเรียนรู้ในการประกอบอาชีพนอกระบบของคนในเขต

เทศบาลนครเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน

นายเอกพจน์ เกษมกุลทรัพย์

ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษาอกระบบ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ ลีสวรรณ์ ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยงยุทธ เปลี่ยนผดุง กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้ในการประกอบอาชีพนอกระบบของคนในชุมชนเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ สภาพการณ์และบริบทชุมชนที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ในการประกอบอาชีพ

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์จากกลุ่มบุคคลที่เป็นกรณีศึกษาตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง โดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาจำแนกเป็นหมวดหมู่ จากนั้นจึงตรวจสอบข้อมูลและนำเสนอโดยการบรรยายและอธิบาย

ผลการวิจัยพบว่า

ชาวชุมชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ที่ประกอบอาชีพนอกระบบ เป็นชาวชนบทที่ย้ายถิ่นเข้ามาอยู่อาศัยในเมืองและคนจนเมืองที่มีฐานะยากจน มีการศึกษาต่ำตลอดจนเป็นแรงงานไร้ทักษะฝีมือ ไม่สามารถเข้าสู่การประกอบอาชีพภาคทางการได้ เพื่อความอยู่รอดในสังคมจึงได้ประกอบอาชีพภาคนอกระบบโดยเรียนรู้ในการประกอบอาชีพอย่างเป็นกระบวนการ เริ่มจากการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ข้อมูลอาชีพเพื่อประเมินตนเองเข้าสู่อาชีพที่พอทำได้ เมื่อเกิดความต้องการ จึงพัฒนาการเรียนรู้ไปสู่การเลือกประเภทอาชีพตามแบบอย่าง ตามประสบการณ์ ความถนัด และตามความบังเอิญ หลังจากนั้นจึงเรียนรู้การปฏิบัติงานอาชีพ การพัฒนาอาชีพ

ตามลำดับ โดยมีวิธีการเรียนรู้จากการรู้เห็นวิธีการผลิต การช่วยเหลือพ่อแม่ทำงาน ตลอดจน
เครือข่ายติ เพื่อน หรือเป็นลูกมือผู้รู้ในชุมชน เป็นลูกจ้างในสถานประกอบการและพยายามสั่งสม
ความรู้ทักษะ ประสบการณ์การทำงานโดยมีสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ สภาพการณ์แหล่งการเรียนรู้
สภาพการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ เพิ่มเติม จนกระทั่ง
กลายเป็นผู้ชำนาญการ เมื่อมีความพร้อมจึงแยกตัวออกมาเป็นเจ้าของประกอบการด้วยตนเอง

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

Thesis Title : Learning Process for Informal Sector Employment of
People in Chiang Mai Municipality

Author : Mr. Akapoj Kasemkullasub

M.Ed. : Nonformal Education

Examining Committee :

Assoc.Prof.Dr. Chukait	Leesuwan	Chairman
Assist.Prof. Yongyuth	Planpaduang	Member
Assist.Prof.Dr. Anurak	Panyanuwat	Member

Abstract

This thesis was designed to examine learning processes required of or involved in informal/non-formal occupations community members within Chiang Mai City Municipality had to go through as well as community contextual conditions influencing those processes.

The researcher gathered data from available documents, personal observations and interviews with selected individuals chosen as case studies and related others. Collected data were then categorized, scrutinized and analyzed resulting in an analytical description and presentation.

The research found that those engaged in informal/non-formal occupations comprised rural migrants living in the municipality and poor, lowly educated and unskilled urbanites who were unable to enter the formal occupational sector. To survive outside such sector they had to struggle and undertook to learn what had to be learned in a rather systematic manner starting from surveying data about themselves and available jobs that might suit their qualifications. Once their interest and needs had been identified, choices of occupation were made based on existing examples, experiences, aptitudes and chances. Subsequently, they undertook those occupations and learned their traits gradually improving them as time passed by. Learning methods comprised observing production methods/procedures, helping parents, relatives, friends or serving as apprentices of those already engaged in various occupations and as wage earners in workplaces. They also included accumulating knowledge about their jobs, skills and, experiences. In the process and through such learning methods economic, social and cultural conditions as well as those specific to learning sources also served as Facilitating factors making their further and additional learning and inquiry possible. In no time they became experts at their jobs. And when conditions were ripe and they themselves ready, they left their jobs and became petty entrepreneurs themselves.
